

Krystyna Łukowska – Konspekty lekcji z wykorzystaniem środowiska naturalnego.

Temat: **Praca leśnika oraz korzyści, jakie czerpiemy z lasu.**

Cele:

- poznawczy - ukazanie znaczenia człowieka w powiększaniu obszarów leśnych i właściwym gospodarowaniu ich zasobami.
- kształcący - kształcenie umiejętności obserwacji, analizowania, uogólniania i wyciąganie wniosków.
- wychowawczy - umiejętności właściwego zachowania się w lesie.

Środki dydak.: - Środowisko naturalne lasu, sadzonki sosny.

Przebieg lekcji – obserwowane sytuacje edukacyjne

Zastosowany środek dydaktyczny	Zadania wykonane przez uczniów	Czynności twórcze uczniów
teren nadleśnictwa	Obserwacja pracy służby leśnej oraz pracy leśników Układanie pytań do wywiadu	Rozpoznawanie rodzajów prac w lesie
leśnik sazonki sosny	Sadzenie roślin wg instrukcji leśnika	Układanie kwestionariusza wywiadu Śledzenie młodych drzewek na wyznaczonym terenie
	Wyszczególnienie gospodarczego i przyrodniczego znaczenia lasów	

Analiza czynności twórczych uczniów

Środki dydaktyczne naturalne, jakie wykorzystałam na lekcji, kształtowały myślenie dywergencyjne. W pierwszym zadaniu przebiegło ono w zakresie płynności słownej.

Uczniowie układają zadania o obowiązkach i czynnościach leśnika w porze wiosennej:

- sadzenie młodnika
- siew nasion
- opryskiwanie siewek i lasów

- zbiór żywicy z drzew iglastych
- pielęgnacja młodych upraw

Drugie zadanie przebiegało w zakresie płynności ekspresyjnej. Zadaniem uczniów było ułożenie kwestionariusza wywiadu z leśnikiem. Dzieci pracowały w następujących grupach:

I grupa ułożyła pytania: O leśniczym, jego pracy i zawodzie:

- *Dlaczego pan został leśnikiem?*
- *Jaką szkołę trzeba skończyć, żeby zostać leśnikiem?*
- *Gdzie pan mieszka?*
- *Czy leśnik powinien mieszkać w lesie?*
- *Jak się nazywa miejsce, gdzie pan mieszka?*

II grupa: O szkółce leśnej:

- *Dlaczego w tym miejscu założono szkółkę leśną?*
- *Jak i po co zakłada się szkółkę leśną?*
- *Skąd biorą się nasiona?*
- *Jak długo rośnie drzewo z nasiona?*
- *Jak pielęgnuje się młode drzewko i kto to robi?*
- *Jakie drzewka rosną w tej szkółce?*

III grupa: Co należy do obowiązków leśniczego?

- *Co należy do obowiązków pana jako leśniczego?*
- *Na czym polega pana praca?*
- *Ile lat pan pracuje w tym zawodzie?*
- *Czy to jest trudny zawód?*
- *Czy mógłby pan opowiedzieć przygodę przeżyty w lesie?*

Obserwacja sadzenia lasu oraz rozmowa przeprowadzona z leśnikiem zachęciła dzieci do działania. Efektem tego było samodzielne zalesienie kawałka polany.

Środowisko naturalne lasu skłoniło uczniów do formułowania pomysłów na temat przyrodniczego znaczenia lasu.

Oto przykład:

- *Lasy oczyszczają powietrze*
- *Upiększają krajobraz*
- *Są schroniskiem dla zwierząt*

Dzieci zauważyły, że z lasu czerpiemy również korzyści. Obok znaczenia biologicznego wyszczególniły znaczenie gospodarcze.

Wyodrębniły drewno jako podstawowy produkt:

- drewno na opał, do budownictwa
- jako surowiec do produkcji papieru
- pozyskiwanie żywicy

Las dostarcza nam grzybów, ziół.

Temat: **Na czym polega piętrowa budowa lasu?**

Cele:

- poznawczy
 - poznanie zasady prawidłowego zachowania się w lesie
 - nazwy roślin w poszczególnych warstwach lasu
 - pojęcia: runo leśne, podszyt, drzewa wysokie
 - typy lasów
- wychowawczy
 - potrzeba ochrony leśnej przyrody

Środki dydak.: Naturalne środowisko lasu iglastego i liściastego, sznurek z klamerkami, lupy, karty pracy.

Przebieg lekcji – obserwowane sytuacje edukacyjne

Zastosowany środek dydaktyczny	Zadania wykonane przez uczniów	Czynności twórcze uczniów	
Środowisko leśne Sznurek z klamerkami	Zbiór informacji z wykorzystaniem sprzętu badawczego Umieszczanie na sznurkach nazw pięter	Zbieranie informacji z wykorzystaniem sprzętu badawczego Przyczepianie nazw pięter	
- napotkane ptaki - mrówki - lupa - lornetka	Porządkowanie wiadomości z poczynionych obserwacji	Ustalenie nazw zwierząt i roślin, umieszczenie ich w odpowiednim piętrze	
- mech z części środkowej i brzegu lasu - lignina	Przeprowadzenie doświadczenia - przyciskanie kawałka ligniny do mchu - mierzenie temperatury powietrza	Zapisanie spostrzeżenia w tabeli	
		Pomiar	
		na brzegu lasu	w środku lasu
Wnioski z pomiaru			
Szyszki, żołądź, kamyki	Budowanie na tekturze z naturalnych materiałów fantastycznych zwierząt i roślin	Konstruowanie fantastycznych zwierząt	

Analiza czynności twórczych uczniów

obserwując dzieci w naturalnym środowisku, jakim był las, zauważyłam, że wszystkie były bardzo aktywne. Wybrane przez siebie zadania wykonywały z dużym zaangażowaniem.

Przed wejściem do lasu uczniowie przypomnieli o odpowiednim zachowaniu się.

Oto kilka ułożonych przez nich haseł:

- *Nie straszymy mieszkańców lasu!*
- *Nie zrywamy, nie deptamy roślin!*
- *Z wszystkimi zaobserwowanymi zwierzętami obchodzimy się ostrożnie, nie niszcząc ich domków!*

W przytoczonych hasłach uczniowie wyrażali swoje uczucia, co świadczy o tym, iż wystąpiła w tym zadaniu płynność ekspresyjna.

Następne zadanie polegało na badaniu składu roślin, w poszczególnych piętrach.

Wystąpiło w tym zadaniu myślenie dywergencyjne, ponieważ zawarty w nim problem posiada wiele rozwiązań. W czasie badania uczniowie byli podzieleni na grupy.

Grupa I badała skład runa leśnego.

Znalazły się w wypowiedziach uczniów następujące rośliny:

borówki, poziomki, grzyby, kwiaty leśne, siewki drzew.

Do podszyciu grupa II zalicza: głóg, leszczynę, kalinę, czerenicę.

Grupa III spostrzegła, że w tym lesie więcej jest drzew iglastych niż liściastych. W ostatnim piętrze wysokie drzewa rozpoznano; sosnę, świerk, brzozę, dąb.

Innym źródłem myślenia twórczego było przeprowadzenie doświadczenia, w którym wystąpiły czynności myślenia twórczego jak:

- analiza czynności
- wyodrębnianie cech

Przykład

Na brzegu lasu temperatura powietrza jest wyższa, a mech suchy.

W środku lasu mech był wilgotny, a w niektórych miejscach mokry; temperatura niższa.

Kolejną czynnością było twórcze rozumowanie – wyjaśnianie.

Promienie słońca z trudnością docierają do wnętrza lasu, dlatego mech był wilgotny, a temperatura niższa. Na brzegu lasu jest dużo światła słonecznego, stąd też wyższa temperatura i mniejsza wilgotność.

Temat: **Życie roślin i zwierząt leśnych wiosną.**

Cele:

- poznawczy - zapoznanie z warunkami życia roślin i zwierząt leśnych wiosną
- kształtowanie umiejętności analizowania, porównywania i formułowania wniosków
- wychowawczy - utrwalenie nawyku właściwego zachowania się wobec przyrody, jej ochrona.

Środki dydak.: naturalne środowisko – las liściasty i iglasty.

Przebieg lekcji – obserwowane sytuacje edukacyjne

Zastosowany środek dydaktyczny	Zadania wykonane przez uczniów	Czynności twórcze uczniów
Naturalne środowisko lasu	Układanie zdań z poczynionej obserwacji	Układanie zdań o wiosnie w lesie
Las iglasty i liściasty	Porównanie roślinności w lesie liściastym i iglastym	Porównanie roślinności lasu iglastego z liściastym Wyciąganie wniosków.

Analiza twórcza uczniów

Na podstawie lekcji wykorzystałam środowisko naturalne lasu. Uczniowie obserwowali otaczającą ich przyrodę. Celem obserwacji było uchwycenie zmian, jakie nastąpiły w lesie po długim okresie zimowym. Czynności twórcze wystąpiły w postaci ekspresji pomysłów.

Oto przykład:

Przyroda budzi się do życia, zielenią się trawy.

Kwitną kwiaty: przebiśniegi, przylaszczki.

Na gałęziach drzew liściastych pękają pąki i pojawiają się pierwsze liście.

Widoczne są owady, słychać śpiew ptaków.

Podczas porównywania roślinności lasu iglastego i liściastego wystąpiły czynności myślenia twórczego, a mianowicie: wyodrębnianie cech różniących z uzasadnieniem.

Przykład

Bogatsza jest roślinność w lesie liściastym, ponieważ promienie słońca bez trudu docierają do jego gleby. Gałęzie drzew i krzewów liściastych są jeszcze bezlistne i nie zaciemniają najniższej warstwy lasu.